

Seat No. : _____

JD-125
January-2016
M.Ed., Sem.-I

D-101 : Historical, Political and Economical Concerns of Education

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : (1) વિકલ્પો આંતરિક છે.

(2) જમણી બાજુ આપેલ અંક પૂરા ગુણ દર્શાવે છે.

વિભાગ - 1

1. નીચેના ત્રણ પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો. પ્રત્યેક ઉત્તર **750** શબ્દોમાં લખો : **20**
  - (1) બ્રાહ્મણ શિક્ષણ વ્યવસ્થા (સમય)ના મુખ્ય હેતુઓ અને ઉદ્દેશ્યોની ચર્ચા કરો.
  - (2) મધ્યકાલીન શિક્ષણ વ્યવસ્થા અને તેની મુખ્ય વિશેષતાઓનું વર્ણન કરો.
  - (3) બૌદ્ધકાલીન શિક્ષણમાં શિક્ષક અને વિદ્યાર્થીઓના સંબંધનું વર્ણન કરી કઈ બે બાબતો પ્રવર્તમાન શિક્ષણપ્રણાલીમાં વણી લેવી જોઈએ એવું તમે માનો છો ? ચર્ચા કરો.

2. (A) નીચેના ત્રણ પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો. પ્રત્યેક ઉત્તર **125** શબ્દોમાં લખો : **10**
  - (1) ઈસ્ટ ઈન્ડિયા કંપનીના સમયમાં શિક્ષણનો વિકાસ સમજાવો.
  - (2) 1956ના UGC એક્ટ પછીના ઉચ્ચશિક્ષણના મુખ્ય અભિગમો(approach)ની ચર્ચા કરો.
  - (3) સાજેન્ટ રીપોર્ટ ઉપર ટૂંકનોંધ લખો.

- (B) નીચેના પાંચ પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો : **5**
  - (1) 'તિષ્વિરા' એટલે શું ?
  - (2) શબ્દ સમજાવો - મક્તબ.
  - (3) બૌદ્ધકાલીન શિક્ષણના ગુણ જણાવો.
  - (4) સેડલર કમીશનની નિયુક્તિના બે કારણો જણાવો.
  - (5) સાજેન્ટ રીપોર્ટ કયા વર્ષે પ્રકાશિત થયો ?

વિભાગ - 2

3. નીચેના ત્રણ પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો. પ્રત્યેક ઉત્તર 750 શબ્દોમાં લખો. 20
- (1) “આધુનિક સમયમાં શિક્ષણના અર્થશાસ્ત્રનો અભ્યાસ જરૂરી છે” ચર્ચા કરો.
  - (2) શું તમે માનો છો શિક્ષણ એ ઉદ્યોગ છે ? ટીકાત્મક રીતે ચર્ચો.
  - (3) શિક્ષણને (1) આર્થિક વસ્તુ અને (2) વપરાશ તરીકે તપાસો.
4. (A) નીચેના ત્રણ પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો. પ્રત્યેક ઉત્તર 125 શબ્દોમાં લખો. 10
- (1) માનવ મૂડીરોકાણનું મહત્વ સમજાવો.
  - (2) શિક્ષણના પ્રત્યક્ષ (સામાજિક-ખાનગી) ફાયદાઓ સમજાવો.
  - (3) ટૂંકનોંધ લખો – “ખર્ચ-લાભ વિશ્લેષણ”.
- (B) નીચેના પાંચ પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. 5
- (1) શિક્ષણ કેવી રીતે રોકાણ બને છે ?
  - (2) શિક્ષણના અર્થશાસ્ત્રનો ખ્યાલ જણાવો.
  - (3) માનવ મૂડીરોકાણ એટલે શું ?
  - (4) આર્થિક વૃદ્ધિને સ્પષ્ટ કરો.
  - (5) વૈકલ્પિક ખર્ચ શું છે ?
-

Seat No. : _____

JD-125

January-2016

M.Ed., Sem.-I

D-101 : Historical, Political and Economical Concerns of Education

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

- Instructions :** (1) Options are internal.
(2) Figures to the right indicate full marks.

SECTION – I

1. Answer any **two** out of three from the following questions. Each answer should be in about **750** words. **20**
- (1) Discuss the main objectives and aims of Brahmanic Education Period.
- (2) Describe medieval education system and its main characteristics.
- (3) Describe teacher-student relationship in Buddhist period education. According to you, which two things should be woven in our modern education system ? Discuss.
2. (A) Answer any **two** out of three from the following questions. Each answer should be in about **125** words. **10**
- (1) Explain development of education during East India Company.
- (2) Discuss major approach of higher education after 1956's UGC Act.
- (3) Write a short note on "Sergeant Report".
- (B) Answer the following **five** questions in short. **5**
- (1) What do you mean by 'Tisvira' ?
- (2) Explain the term – 'Maktab'.
- (3) State the merits of Buddhistic education.
- (4) Give the two reason of the establishment of Saddler commission.
- (5) In which year Sergeant report published ?

SECTION – II

3. Answer any **two** out of three from the following questions. Each answer should be in about **750** words. **20**
- (1) Discuss the study of economics of education is essential in modern times.
  - (2) Discuss critically – “Do you think education as industry” ?
  - (3) Examine education as (1) Economic goods and (2) Consumption.
4. (A) Answer any **two** out of three from the following questions. Each answer should be in about **125** words. **10**
- (1) Explain the importance of human capital investment.
  - (2) Explain the Direct (social and private) Benefits of Education.
  - (3) Write a short note on “Cost-Benefit Analysis”.
- (B) Answer the following **five** questions in short. **5**
- (1) How education becomes investment ?
  - (2) Indicate the concept of economics of education.
  - (3) What is human investment ?
  - (4) Explain economic growth.
  - (5) What is opportunity cost ?
-

JD-125

January-2016

M.Ed., Sem.-I

D-102 : Application of Descriptive Statistics in Research

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

વિભાગ-1

1. નીચેનામાંથી ગમે તે બે પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો. દરેક વર્ણનાત્મક ઉત્તર આશરે 700 શબ્દોમાં હોવો જોઈએ. 20
- (અ) પ્રતિશત ક્રમાંકનો અર્થ સમજાવો અને નીચે આપેલા પ્રદત્ત (Data) પરથી $X = 52$ અને $X = 80$ નો પ્રતિશત ક્રમાંક શોધીને તેનું અર્થઘટન કરો.

ગણિતના પ્રાપ્તકો	10-20	20-30	30-40	40-50	50-60	60-70	70-80	80-90
વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા	2	4	9	12	10	6	4	3

- (બ) વિષમતા (Skewness)નો અર્થ જણાવીને નીચે આપવામાં આવેલા પ્રદત્ત માટે કાર્લ પિયર્સનની રીતે વિષમતાંકની ગણતરી કરો અને તેનું અર્થઘટન કરો.

વર્ગ	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-79	80-89	90-99
આવૃત્તિ	2	9	9	21	20	19	10	8	2

- (ક) વિદ્યાર્થીઓએ ગણિત વિષયમાં મેળવેલાં પ્રાપ્તકોનું આવૃત્તિ વિતરણ નીચે આપવામાં આવ્યું છે. આ આવૃત્તિ વિતરણ સંમિત છે કે નહીં તેની ચકાસણી કરવા માટે મધ્યવર્તી સ્થિતિમાનના માપોની ગણતરી કરો. તેના આધારે તમારો નિર્ણય જણાવો.

ગણિતના પ્રાપ્તકો	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100
વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા	2	8	10	19	21	19	10	8	2

2. (A) નીચેનામાંથી ગમે તે બે પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો. દરેક વર્ણનાત્મક ઉત્તર આશરે 125 શબ્દોમાં હોવો જોઈએ. 10

- (અ) નીચે આપેલી માહિતી પરથી P_{47} શોધીને તેનું અર્થઘટન કરો :

અંગ્રેજીના પ્રાપ્તકો	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90
વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા	4	8	18	24	20	12	9	5

- (બ) ધોરણ દસના બે વર્ગના વિદ્યાર્થીઓએ સામાજિક વિજ્ઞાનમાં મેળવેલા પ્રાપ્તકોને આધારે નીચેની માહિતી તારવવામાં આવી છે. આ માહિતી પરથી મિશ્ર પ્રમાણિત વિચલનની ગણતરી કરો.

વર્ગ	વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા	સરાસરી	પ્રમાણિત વિચલન	મિશ્ર મધ્યક
10 th A	44	?	5.20	70
10 th B	56	64.75	6.20	

- (ક) ઉદાહરણ સહિત સમજાવો : અંતરાલ માપ પદ્ધતિ, ગુણોત્તર માપ પદ્ધતિ

(B) નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર ટૂંકમાં લખો :

5

- (અ) 10-12-2000ના રોજ જન્મેલા 40 વિદ્યાર્થીઓની ઉંમરનું પ્રમાણ વિચલન તારીખ 9-12-2015ના રોજ કેટલું હશે ? શા માટે ?
- (બ) એક સમઘારિત વિતરણમાં 84.13 ટકા વિદ્યાર્થીઓના ગુણ 55 કે તેથી ઓછા છે. જો આ વિતરણની સરેરાશ 42 હોય તો તેનું પ્રમાણ વિચલન જણાવો.
- (ક) સંચયી આવૃત્તિ આલેખની ગમે તે એક મર્યાદા જણાવો.
- (ડ) ચઢતા ક્રમમાં ગોઠવવામાં આવેલ 100 પ્રાપ્તિઓ ધરાવતી એક શ્રેણીનો મધ્યસ્થ 40 છે. જો પ્રથમ 40 પ્રાપ્તિઓને 2 વડે ભાગવામાં આવે અને બાકીના તમામ પ્રાપ્તિઓમાં 5 ઉમેરવામાં આવે તો નવો મધ્યસ્થ કેટલો હશે ?
- (ઈ) એક સંમિત આવૃત્તિ વિતરણમાં $Q_1 = 25$ અને $M = 75$ હોય તો તેના P_{75} નું મૂલ્ય શું હશે ?

વિભાગ-2

3. નીચેનામાંથી ગમે તે બે પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો. દરેક વર્ણનાત્મક ઉત્તર આશરે 700 શબ્દોમાં હોવો જોઈએ.

20

- (અ) વિદ્યાર્થીઓએ અંગ્રેજી વ્યાકરણની કસોટીમાં સરેરાશ 50 અને અંગ્રેજી વિષયની સિદ્ધિ કસોટીમાં સરેરાશ 55 ગુણ મેળવ્યા છે. આ બંને કસોટીઓમાં તેમના પ્રાપ્તિઓનું પ્રમાણ વિચલન અનુક્રમે 5 અને 8 છે. જો આ બંને કસોટીઓમાં વિદ્યાર્થીઓએ મેળવેલા પ્રાપ્તિઓ વચ્ચેનો સહસંબંધાંક 0.8 હોય તો સિદ્ધિ કસોટીમાં 70 ગુણ મેળવનાર વિદ્યાર્થીએ વ્યાકરણની કસોટીમાં કેટલા ગુણ મેળવ્યા હશે અને વ્યાકરણની કસોટીમાં 70 ગુણ મેળવનાર વિદ્યાર્થીએ સિદ્ધિ કસોટીમાં કેટલા ગુણ મેળવ્યા હશે તે જણાવો.
- (બ) એક શાળાના ધોરણ-10ના છોકરાઓ અને છોકરીઓએ સાંવેગિક પરિપક્વતા માપદંડમાં મેળવેલાં પ્રાપ્તિઓ નીચે જણાવ્યા મુજબના છે. શું બંને જૂથની સરાસરી વચ્ચેનો તફાવત સાર્થક છે ? તે ચકાસો.

છોકરાઓ	32	32	18	34	26	30	38	10	28	29	41	40
છોકરીઓ	24	30	18	24	37	25	33	35	26	-	-	-

- (ક) નીચે જણાવેલ પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો. જરૂર હોય ત્યાં ગણતરી દર્શાવો.
- (i) સંક્રમણ અંક શોધવા માટેનું સૂત્ર લખો.
- (ii) જો $\Sigma d^2 = 120$ અને ક્રમાંક સહસંબંધાંક = 0 હોય તો n નું મૂલ્ય જણાવો.
- (iii) અસહસંબંધિત મધ્યસ્થના તફાવતની પ્રમાણભૂલ શોધવા માટેનું સૂત્ર લખો. તેમાં વાપરવામાં આવેલી દરેક સંજ્ઞાનો અર્થ જણાવો.
- (iv) પ્રતિચયન વિતરણનો અર્થ સમજાવો.
- (v) ભાષાશક્તિ વિકાસ કાર્યક્રમનો અમલ કર્યા પહેલાં અને પછી ભાષા શક્તિ કસોટી આપીને વિદ્યાર્થીઓની ભાષા શક્તિ પર તે કાર્યક્રમની અસર તપાસવા માટે એક પુચ્છી કસોટીનો ઉપયોગ થશે કે દ્વિપુચ્છી કસોટીનો ? શા માટે ?

4. (A) નીચેનામાંથી ગમે તે બે પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો. દરેક વર્ણનાત્મક ઉત્તર આશરે 125 શબ્દોમાં હોવો જોઈએ. 10

(અ) સહસંબંધની વ્યાખ્યા લખીને નીચે આપેલા પ્રદત્ત (Data) પરથી સ્પિયરમેનની પદ્ધતિથી સહસંબંધાંકની ગણતરી કરો અને તેનું અર્થઘટન કરો.

ગણિતના પ્રાપ્તાંકો	32	32	18	34	26	30	38	10	28	29	41	40
વિજ્ઞાનના પ્રાપ્તાંકો	24	30	18	24	37	25	33	35	26	42	44	12

(બ) એક શાળાના ઉચ્ચ સિદ્ધિ ધરાવતા વિદ્યાર્થીઓને તેમની શૈક્ષણિક સમસ્યાઓના સંદર્ભમાં 'હા', 'ના' પ્રકારના બે પ્રશ્નો પૂછવામાં આવ્યા. તેમણે આપેલા ઉત્તરની વિગતો નીચે આપવામાં આવી છે.

		પ્રશ્ન-1		કુલ
		'ના' ઉત્તર	'હા' ઉત્તર	
પ્રશ્ન-2	'હા' ઉત્તર	87	95	182
	'ના' ઉત્તર	109	109	218
	કુલ	196	204	400

શું બન્ને પ્રશ્નના 'હા' ઉત્તર આપનાર વિદ્યાર્થીઓના ટકા વચ્ચે સાર્થક તફાવત છે ? યોગ્ય ગણતરી કરીને ઉત્તર મેળવો.

(ક) અમદાવાદ શહેરના B.Ed. થયેલા ઉમેદવારોએ અધ્યાપન અભિયોગ્યતા કસોટી (TAT)માં સરેરાશ 75 ગુણ મેળવ્યા છે. તેનું પ્રમાણ વિચલન 9.58 છે. આ માહિતીને આધારે 0.05 અને 0.01 કક્ષાએ સરાસરીનો વિશ્વાસ અંતરાલ શોધો તથા તેનું અર્થઘટન કરો.

(B) નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર ટૂંકમાં લખો :

5

(અ) શા માટે નિયતસંબંધ રેખાઓ બે હોય છે ?

(બ) બે સહસંબંધાંકોના તફાવતની પ્રમાણભૂલ શોધવા માટેનું સૂત્ર લખો.

(ક) બે ચલો વચ્ચેનો સહસંબંધાંક 0.07 છે. જો આ બન્ને ચલના તમામ પ્રાપ્તાંકોમાં 0.2 ઉમેરવામાં આવે તો નવો સહસંબંધાંક શું મળશે ?

(ડ) પ્રમાણ વિચલનની પ્રમાણભૂલ શોધવા માટેનું સૂત્ર લખો.

(ઈ) β ભૂલ ઉદાહરણ સહિત સમજાવો.

JD-125

January-2016

M.Ed., Sem.-I

D-102 : Application of Descriptive Statistics in Research

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

SECTION-1

1. Answer any **two** of the following questions. Each descriptive answer should be in about **700** words. **20**

- (a) Explain the meaning of percentile rank and find percentile ranks for $X = 52$ and for $X = 80$ from the following data and interpret the results.

Scores in Maths	10-20	20-30	30-40	40-50	50-60	60-70	70-80	80-90
Number of students	2	4	9	12	10	6	4	3

- (b) By giving the meaning of skewness, calculate coefficient of skewness by Karl Pearson's method and interpret it.

Class	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-79	80-89	90-99
Frequency	2	9	9	21	20	19	10	8	2

- (c) Frequency distribution of the scores obtained by the students in Mathematics is given below. Calculate measurements of central tendency of check whether this distribution is symmetrical or not. Give your decision on the basis of these calculations.

Scores in Maths	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100
Number of students	2	8	10	19	21	19	10	8	2

2. (A) Answer any **two** of the following questions. Each descriptive answer should be in about **125** words. **10**

- (a) Calculate P_{47} for the following frequency distribution and interpret it.

Score in English	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90
Number of students	4	8	18	24	20	12	9	5

- (b) The following information is derived from the scores obtained by the students of two classes of Std.-10. Calculate combined standard deviation for the same.

Class	Number of students	Mean	Standard Deviation	Combined Mean
10 th A	44	?	5.20	70
10 th B	56	64.75	6.20	

- (c) Explain with example : Interval Scale method, Ratio Scale method.

- (B) Answer the following questions briefly : 5
- What will be the value of standard deviation of the age of 40 students on 9-12-2015, who were born on 10-12-2000 ?
  - Score of 84.13% of the students are less than or equal to 55. If the mean of this symmetrical distribution is 42, what is standard deviation of the same ?
  - State any one limitation of cumulative frequency graph.
  - Median of a series with 100 observations arranged in ascending order is 40. If first 40% observations are divided by 2 and 5 is added to each of the remaining observations, what will be new value of median ?
  - If $Q_1 = 25$ and $M = 75$ of a symmetrical distribution, what will be the value of Q_3 ?

SECTION-2

3. Answer any **two** of the following questions. Each descriptive answer should be in about **700** words. 20

- Mean of the scores obtained by the students in English Grammar Test is 50 and the mean of the scores of the same students in English Achievement Test is 55. Standard deviation of the scores of both the tests are 5 and 8 respectively. If the coefficient of correlation between the scores of the students in both the tests is 0.8, estimate the score of a student in Grammar test who obtained 70 marks in achievement test and also estimate the score of a student in achievement Test, who obtained 70 marks in Grammar Test.
- Scores of boys and girls of standard-10 of a school in Emotional Maturity Scale are given below. Is there significant difference between the mean scores of both the groups ? Check it.

Boys	32	32	18	34	26	30	38	10	28	29	41	40
Girls	24	30	18	24	37	25	33	35	26	-	-	-

- Write the answers of the following questions. Show the calculation, if necessary.
  - Write the formula to find out the value of coefficient of alienation.
  - If $\Sigma d^2 = 120$ and rank correlation coefficient is 0, find the value of n.
  - Write the formula to calculate standard error of difference between the medians and give the meaning of each symbol used in it.
  - Explain the meaning of sampling distribution.
  - State whether one tailed or two tailed test will be used to find the effect of language ability development programme on language ability of the students, if language ability test is administered before and after applying programme. Why ?

4. (A) Answer any **two** of the following questions. Each descriptive answer should be in about **125** words. **10**

- (a) Write a definition of correlation and calculate correlation coefficient by Spearman's method for the following data :

Scores in Maths	32	32	18	34	26	30	38	10	28	29	41	40
Scores in Science	24	30	18	24	37	25	33	35	26	42	44	12

- (b) Two 'Yes', 'No' answer type of questions are asked to the highly achieved students of a school in the context of their educational problems. Detail of their response is given below.

		Question-1		Total
		'No' Answer	'Yes' Answer	
Question-2	'Yes' Answer	87	95	182
	'No' Answer	109	109	218
Total		196	204	400

Is there any significant difference between the percentages of the students giving 'Yes' answer in both the questions ? Find the answer with proper calculations.

- (c) Mean of the scores of the candidates having B.Ed. degree in Teaching Aptitude Test (TAT) is 75 and the standard deviation of the same is 9.58. Find average of confidence interval at 0.05 and 0.01 level and interpret it.

- (B) Answer the following questions. **5**

- (a) Why two regression lines have been there ?
- (b) Write a formula to find out standard error of the difference between two correlation coefficients ?
- (c) Correlation coefficient between two variables is 0.07. If 0.2 is added to each of the scores of both the variables, what will be new correlation coefficient ?
- (d) Write a formula to find out standard error of standard deviation.
- (e) Explain β error with example.

JD-125

January-2016

M.Ed., Sem.-I

D-103 : Psychological Testing

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

- સૂચના : (1) પ્રશ્નો કાળજીપૂર્વક વાંચી, મુદ્દાસર ઉત્તર લખો.
(2) અપ્રસ્તુત લખાણ માટે ગુણ કાપવામાં આવશે.
(3) બંને વિભાગના ઉત્તરો અલગ-અલગ ઉત્તરવહીમાં લખો.

વિભાગ - 1

1. નીચેનામાંથી ગમે તે બે પ્રશ્નોનાં ઉત્તર લખો. દરેક ઉત્તર આશરે 750 શબ્દોમાં હોવો જોઈએ. 20
- (1) વિગત વિશ્લેષણના સંદર્ભમાં નીચેના મુદ્દાઓની ચર્ચા કરો :
- (i) હેતુઓ
(ii) વિગતનું કઠિનતામૂલ્ય
(iii) વિગતની ભેદપરખ શક્તિ
- (2) યથાર્થતાનો અર્થ આપો. યથાર્થતાની વિશ્વસનીયતાના પ્રકારોની ચર્ચા કરો.
(3) સારી મનોવૈજ્ઞાનિક કસોટીના લક્ષણો ચર્ચો અને ઉપયોગ જણાવો.
2. (અ) નીચેનામાંથી ગમે તે બે પ્રશ્નોનાં ઉત્તર લખો. દરેક ઉત્તર આશરે 125 શબ્દોમાં હોવો જોઈએ. 10
- (1) અજમાયશનો અર્થ આપો. અજમાયશના હેતુઓ જણાવો.
(2) માનાંક સંદર્ભ કસોટીઓ અને મૂલક-સંદર્ભ કસોટીઓ વચ્ચેનો તફાવત સ્પષ્ટ કરો.
(3) વિશ્વસનીયતાના પ્રકારો વર્ણવો.
- (બ) નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર ટૂંકમાં લખો : 5
- (1) પ્રારંભિક અજમાયશના બે હેતુઓ જણાવો.
(2) મનોવૈજ્ઞાનિક કસોટીની વ્યાખ્યા જણાવો.
(3) ભેદપરખ મૂલ્ય શા માટે જરૂરી છે ?
(4) વૈયક્તિક કસોટી અને સામૂહિક કસોટી વચ્ચેના બે તફાવત સ્પષ્ટ કરો.
(5) માનાંકો શા માટે જરૂરી છે ?

વિભાગ - 2

3. નીચેનામાંથી ગમે તે બે પ્રશ્નોનાં ઉત્તર લખો. દરેક ઉત્તર આશરે 750 શબ્દોમાં હોવો જોઈએ. 20
- (1) વેક્સલરની રૂપાંતરિત બુદ્ધિ કસોટી અંગે ચર્ચા કરો.
  - (2) વ્યક્તિત્વ માપનના પ્રશ્નાવલિ અભિગમ અને ક્રમ માપદંડ અભિગમ વિશે ચર્ચા કરો.
  - (3) થર્સ્ટન પદ્ધતિના વલણ માપદંડની રચના સમજાવો. થર્સ્ટન પદ્ધતિના લાભ જણાવો.
4. (અ) નીચેનામાંથી ગમે તે બે પ્રશ્નોનાં ઉત્તર લખો. દરેક ઉત્તર આશરે 125 શબ્દોમાં હોવો જોઈએ. 10
- (1) બુદ્ધિ કસોટીના ઉપયોગો જણાવો.
  - (2) રસ અને અભિયોગ્યતા વચ્ચેનો સંબંધ સ્પષ્ટ કરો.
  - (3) રોરશેકના શાહીના ડાઘાની પ્રક્ષેપણ પ્રયુક્તિ વિશે ચર્ચા કરો.
- (બ) નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર ટૂંકમાં લખો : 5
- (1) DATના નામે પ્રચલિત થયેલ બે કસોટીમાળા જણાવો.
  - (2) લિકર્ટની વલણ માપદંડ પદ્ધતિની બે મર્યાદાઓ જણાવો.
  - (3) C.P.Q.નું ગુજરાતી રૂપાંતર કોણે કર્યું ?
  - (4) સિદ્ધિ કસોટીના બે ફાયદા જણાવો.
  - (5) TAT પ્રક્ષેપણ પ્રયુક્તિના બે ફાયદા જણાવો.

JD-125

January-2016

M.Ed., Sem.-I

D-103 : Psychological Testing

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

- Instructions :**
- (1) Read the questions carefully and answer to the point.
  - (2) Marks will be deducted for irrelevant answer.
  - (3) Answer both sections in separate answer book.

SECTION – I

1. Answer any **two** of the following questions. Each answer should be in about **750** words. **20**
  - (1) Discuss the following points with reference to Item Analysis :
    - (i) Objectives
    - (ii) Difficulty value of item
    - (iii) Discrimination Power of item.
  - (2) Give the meaning of validity. Discuss the types of reliability of validity.
  - (3) Discuss characteristics of good psychology test. Explain use of psychology test.

2. (A) Answer any **two** of the following questions. Each answer should be in about **125** words. **10**
  - (1) Give the meaning of piloting. Mention objectives of piloting.
  - (2) Clarify the difference between norm-referenced and criterion referenced tests.
  - (3) Explain the types of Reliability.

(B) Answer the following questions in short. **5**

  - (1) Mention two objectives of pre-piloting.
  - (2) Give the definition of psychological testing.
  - (3) Why discrimination value is required ?
  - (4) Clarify two differences between individual test and group test.
  - (5) Why norms are required ?

SECTION – II

3. Answer any **two** of the following questions. Each answer should be in about **750** words. **20**
- (1) Discuss the Weschsler Adaption Intelligence test.
  - (2) Discuss the rating scale and inventories personality measurement approaches.
  - (3) State the method of constructing attitude scale of Thurston. Mention merits of Thurston method.
4. (A) Answer any **two** of the following questions. Each answer should be in about **125** words. **10**
- (1) State the use of Intelligence test.
  - (2) Clarify the relation between interest and aptitude.
  - (3) Discuss about Ink Blot Projective technique of Rorschach.
- (B) Answer the following questions in short. **5**
- (1) Mention any two famous DAT test series.
  - (2) Mention two limitations of Likert Attitude Scaling method.
  - (3) Who is Gujarati adaptation of C.P.Q. ?
  - (4) Mention two advantages of achievement test.
  - (5) Mention two benefits of TAT projective technique.
-

JD-125

January-2016

M.Ed., Sem.-I

D-104 : Educational Measurement & Evaluation

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

વિભાગ - 1

1. નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો. પ્રત્યેક ઉત્તર 750 શબ્દોમાં લખો. 20
- (1) જ્ઞાનાત્મક ક્ષેત્રના હેતુઓ જણાવી નીચેના મુદ્દાના સંદર્ભમાં તેની ચર્ચા કરો :
 (અ) અર્થ (બ) વિશિષ્ટતાઓ (ક) અપેક્ષિત વર્તન પરિવર્તન
- (2) માપન અને મૂલ્યાંકનનો ભેદ સ્પષ્ટ કરી, મૂલ્યાંકનના પાયાના સિદ્ધાંતો વિશે વિગતે ચર્ચા કરો.
- (3) ડૉ. બ્લૂમની ટેક્ષોનોમી અનુસાર ક્રિયાત્મક ક્ષેત્રના હેતુઓ સમજાવો. ક્રિયાત્મક ક્ષેત્રના વિશિષ્ટ હેતુઓના ઉદાહરણ આપો.
2. (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો. પ્રત્યેક ઉત્તર 125 શબ્દોમાં લખો. 10
- (1) મૂલ્યાંકન અને અભ્યાસક્રમ વચ્ચેનો આંતરસંબંધ સ્પષ્ટ કરો.
 (2) શૈક્ષણિક મૂલ્યાંકનનું કાર્યક્ષેત્ર અને જરૂરિયાત સ્પષ્ટ કરો.
 (3) ભાવાત્મક ક્ષેત્રના હેતુઓ ટૂંકમાં સમજાવો.
- (બ) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો. 5
- (1) માપન સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરો.
 (2) મૂલ્યાંકનનું કોઈ એક મહત્ત્વ જણાવો.
 (3) ઓપન બુક પરીક્ષા એટલે શું ?
 (4) ભાવાત્મક ક્ષેત્રના કોઈ એક હેતુના અપેક્ષિત વર્તન પરિવર્તન જણાવો.
 (5) ઓનલાઈન પરીક્ષાની મર્યાદા જણાવો.

વિભાગ - 2

3. નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો. પ્રત્યેક ઉત્તર 750 શબ્દોમાં લખો. 20
- (1) ગ્રેડિંગની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરી, ગુણ અને ગ્રેડિંગ વચ્ચેનો તફાવત સ્પષ્ટ કરો.
 (2) પ્રશ્ન બેંક એટલે શું ? તેની રચનાના સોપાનો જણાવી, તેનું મહત્ત્વ સમજાવો.
 (3) માનાંક સંદર્ભ અને મૂલક સંદર્ભ કસોટી વચ્ચેનો તફાવત સ્પષ્ટ કરો.
4. (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો. પ્રત્યેક ઉત્તર 125 શબ્દોમાં લખો. 10
- (1) મૂલક સંદર્ભ કસોટીની રચનાના સોપાનોની ચર્ચા કરો.
 (2) સેમેસ્ટર પદ્ધતિ એટલે શું ? તેના ફાયદા અને મર્યાદા જણાવો.
 (3) કલમ પૃથક્કરણ એટલે શું ? માનાંક સંદર્ભ કસોટીમાં કલમ પૃથક્કરણ જણાવો.
- (બ) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો. 5
- (1) સંકલ્પનાત્મક મૂલ્યાંકન એટલે શું ?
 (2) પ્રગતિ અહેવાલનો ઉપયોગ જણાવો.
 (3) મૂલ્યાંકનમાં કમ્પ્યુટરનો ઉપયોગ જણાવો.
 (4) નૈપુણ્ય કસોટી એટલે શું ?
 (5) સતત આંતરિક મૂલ્યાંકન એટલે શું ?

JD-125

January-2016

M.Ed., Sem.-I

D-104 : Educational Measurement & Evaluation

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

SECTION – 1

1. Answer any **two** out of three from the following questions. Each answer should be in about **750** words. **20**
- (1) State the objective of Cognitive Domain and discuss them with reference to the following points :
 (a) Meaning (b) Specific objectives (c) Expected behavioural changes
- (2) Explain distinguish between 'Evaluation' and 'Measurement', discuss in detail about the basic principles of Evaluation.
- (3) Explain the objectives of psychomotor domain according to Dr. Bloom's Taxonomy. Give the illustrations of the objectives of psychomotor Domain.
2. (A) Answer any **two** out of three from the following questions, each answer should be in about **125** words. **10**
- (1) Clarify the inter-relationship between Evaluation and Curriculum.
 (2) Clarify the scope and need of the educational evaluation.
 (3) Explain in brief the objectives of affective domain.
- (B) Answer the following question. **5**
- (1) Explain concept of measurement.
 (2) State any one importance of evaluation.
 (3) What is Open-book Exam ?
 (4) State the expected behavioural changes of any one objective of Affective Domain.
 (5) State limitation of Online Exam.

SECTION – 2

3. Answer any **two** out of three from the following questions. Each answer should be in about **750** words. **20**
- (1) Explain Concept of Grading. Explain the difference between Grading and Marks.
 (2) What is Question-Bank ? State the steps of its construction and explain its importance.
 (3) Clarify the difference between Norm Reference and Criterion Reference Test.
4. (A) Answer any **two** out of three from the following questions, each answer should be in about **125** words. **10**
- (1) Discuss the steps of the construction of Criterion Reference Test.
 (2) What is Semester System ? State its advantages and limitations.
 (3) What is Item Analysis ? State the Item Analysis in Norm-Reference Test.
- (B) Answer the following questions in short. **5**
- (1) What is Summative Evaluation ?
 (2) State the use of Progress Report.
 (3) State the use of Computer in Evaluation.
 (4) What is Proficiency Test ?
 (5) What is Continuous Internal Evaluation ?